

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De clericorum seminario. cap.vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

teos esse debere, cum viderint ethnicos, & idolorum cultores tantam doctrinæ, & eruditionis curam simul & excellentiam habuisse; erubescantque ab illis superari diligentia percipiendæ doctrinæ, quos longè antecedunt pia religionis sinceritate, & veritatis agnitione, habentes sanctum Dei veri cultum, cuius illi erant prorsus expertes, & ignari. Elaborandum itaque est omnibus clericis, & præsertim Canonicis, atque sacerdotibus, vt ignorantiam à se quasi quandam pestem abijciant. Licet enim seruus nesciens voluntatem Domini sui, & non faciens, dicatur vapulare paucis: non tamen hoc de omnibus generaliter intelligitur. Ait enim Apostolus *. Qui ignorat, ignorabitur. Quod de eo intelligendum est, qui noluit intelligere, vt bene ageret ^b, vnde D. Augustinus ^c: Non omnis, inquit, qui ignorat immunis est à pœna. Ille enim ignoras potest excusari à pœna, qui, quod disceret, non inuenit. Illis autem hoc ignosci non poterit, qui habentes à quo discerent, operam non dederunt.

*Ignorantia de-
vici quasi pe-
stis fugienda.*

a 1. Corint. 14.

*b e. deo. 5. fin.
dist. 37.*

*c e. fin. d. di-
stinct. 37.*

De clericorum seminario. CAPVT VI.

CVM adolescentium ætas, nisi rectè instituatur, pronâ sit ad mundi voluptates sequendas ^d, & nisi à teneris annis ad pietatem, & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfectè, ac sine maximo, & singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret, sancta Tridèntina Synodus statuit ^e: vt singule cathedrales, Metropolitane, atque his maiores ecclesiæ, pro modo facultatum; & diocesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diocesis, vel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum, in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, vel alio in loco conuenienti ab Episcopo eligendo, alere ac religiosè educare, & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc verò collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sunt, ac legere, & scribere competenter nouerint, & quorum indoles, & voluntas spem adferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuò inseruituros. Pauperum autem filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorum excludit, modò suo sumptu

*d e. omnis. 12.
9. 1. Gen. 6. Pro
uerb. 11. Concil.
Aquisgræ. 1.
cap. 133. Toleta.
4. cap. 23. Late-
ranis sub Leo-
ne 10. sess. 9.
e Sess. 23. de re-
form. cap. 18. c.
1. & 2. c. quia
de magistris.*

*Quales in Se-
minariis re-
cipiendi sint.*

B v alantur,

alantur, & studium præ se ferant Deo, & Ecclesiæ in-
 uendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei vide-
 bitur, diuisos, iuxta eorū numerum, ætatem, ac in disci-
 plina ecclesiastica progressum, partim, cum ei oppor-
 tum videbitur, ecclesiarum ministerio addicet: partim
 in collegio erudiendos retinebit, aliosque in locum eccle-
 siarum sufficiet: ita ut hoc collegium Dei ministrorum

*Quomodo pue-
 ri in seminario
 institui debeant.
 Ad iuuentutem
 hanc rectè, p[er]
 & Christianè
 erudiendam,
 plurimū pro-
 ferunt libri
 institutorum
 scholasticarū,
 per Simonem
 Verripæum
 conscripti.*

perpetuum seminarium sit. Ut verò in eadem discipuli
 ecclesiastica commodius instituatur, tonsura statim, ac
 que habitu clericali semper utentur: Grammatices, can-
 tus, computus ecclesiastici, aliarumque bonarum artium
 disciplinam discant: sacram scripturam, libros ecclesiasti-
 cos, Homilias Sanctorum, atque sacramentorum traden-
 dorum, maximè quæ ad confessiones audiendas videbun-
 tur opportuna, & rituum, ac cæremoniarum formas edo-
 scent. Curet Episcopus, ut singulis diebus missæ sacrifi-
 cio intersint, ac saltè singulis mensibus confiteantur pec-
 cata; & iuxta confessoris iudiciū sumant corpus Domini
 nostri I. E. S. V. Christi: cathedrali, & aliis loci ecclesiis die-
 bus festiuis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc
 rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli cū consilio
 duorum Canonicorum seniorum, & grauiorū, quos ipsi
 elegerint, prout Spiritus sanctus suggererit, constituunt,
 eaque, ut semper obseruentur, sæpius visitando operam
 dabunt. Discipulos & incorrigibiles, ac malorum morum
 seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, ex-
 pellendo: omniaque impedimenta auferentes, que cumq;
 ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum
 institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt.

*Vnde sumptus
 seminarij in-
 stituendi, &
 conseruandi pa-
 rari & defun-
 di debeant.*

Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mer-
 cedem præceptoribus, & ministris soluendam, & ad alen-
 dam iuuentutem, & ad alios sumptus certi reditus erunt
 necessarij: vltra ea, quæ ad instituendos, vel alendos pue-
 ros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo
 ipso huic seminario sub eadem Episcopi cura applicata
 censentur, iidem Episcopi cum consilio duorum de Ca-
 pitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo
 eligatur, itemq; duorum de clero ciuitatis, quorum qui-
 dem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius ve-
 rò ad clerum pertineat: & ex fructibus integris mensis

Episco-

Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatum, officiorum, præbendarum, portionum, abbatiarum, & prioratum cuiuscumque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis vel conditionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, vel ad administrationem, iuxta constitutionem concilij Viennensis, quæ incipit: Quia contingit^a: & beneficiorum quorumcumque, etiam regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diocesis, vel aliis ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusvis locis piis etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis ecclesiasticis redditibus seu proventibus, etiam aliorum collegiorum, in quibus tamen seminaria discipulorum, vel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur (hæc enim exempta esse voluit) præterquam ratione reddituum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem, seu corporum, seu confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani duntaxat exceptis, partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonialia, vel præstimonialia portiones nuncupatas, etiam ante vacationem, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt. Quod locum habeat etiam si beneficia sint reseruata, vel affecta: nec per resignationem ipsorum beneficiorum, vniones, & applicationes suspensi, vel vlllo modo impediri possint, sed omnino quacumque vacatione, etiam si in curia effectum suum sortiatur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam beneficiorum, dignitatum, personatum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas aliis forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quicquid pro dictis

^a *Cl. quia contingit. de religiof. domib.*

pensio-

penſionibus illis erit ſoluendum, ab Epifcopo loci, p
 cenſuras eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia cōpellam
 etiam vocato ad hoc, ſi videbitur, auxilio brachij ſeo
 laris: quibuſuis quō ad omnia & ſingula ſupradicta, p
 uilegiis, exemptionibus, etiam ſi ſpecialem derogationem
 requirēt, conſuetudine etiam immemorabili, quauis ap
 pellatione, & allegatione, quę executionē impediāt, nō
 obſtantibus. Succedente verō caſu, quo per vniones d
 ſectum ſuum ſortientes, vel aliter, ſeminarium ipſum i
 totum, vel pro parte remittatur: quōd ſi cathedralium
 & aliarum maiorum eccleſiarum Prælati in hac ſem
 narij erectione, eiusq; conſeruatione negligentes fuerint
 ac ſuam portionem ſoluere detrectauerint: Epifcopus
 Archiepiſcopus, Archiepiſcopum & Superiores Synodi
 prouincialis acriter corripere, eoſque ad omnia ſupra
 dicta cogere debeat: & vt quamprimum hoc ſanctum
 & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueat
 ſtudioſe curabit. Rationes autem reddituum huius ſem
 narij Epifcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus die
 bus à Capitulo, & totidem à clero ciuitatis deputatis.

*Rationes reditu
 rum ſemina
 rij, quibus red
 di debeant.*

*Scholasticorum
 officium in u
 ſum, & obſer
 uationem ve
 notandum.*

*Quæ doceri et
 prælegi à ſcho
 laſticis debeāt.
 Schiſteria,
 quibus conſe
 randa ſint.*

Deinde, vt cum minori impenſa huiusmodi ſcholis in
 ſtituendis prouideatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt Epi
 ſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij loco ū Ordinarij
 ſcholasterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis ve
 doctrine munus annexum, ad docendum in ipſis ſcholis
 inſtituendos, per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per
 idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholasticis eligendos, &
 ab Ordinariis approbandos, etiam per ſubtractionem
 fruſtuum, cogant, & compellant. Quod ſi iudicio Epi
 ſcopi digni non fuerint, alium, qui dignus ſit, nominent
 omni appellatione remota. Quod ſi neglexerint, Epiſco
 pus ipſe deputer. Docebūt autem prædicti, quæ videbunt
 tur Epifcopo expedire. De cætero verò officia, vel digni
 tates illæ, quæ ſcholasteriæ dicuntur, non niſi Doctoribus,
 vel magiſtris aut Licentiatis in ſacra pagina, aut in iure
 Canonico, & alijs perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos
 id munus explere poſſint, conſerantur: & aliter facta pro
 uifio nulla ſit, & inualida: non obſtantibus quibuſuis
 priuilegiis, & cōſuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si verò in aliqua prouincia eccleſiæ tanta paupertate
 laboret,

laborent, vt collegiū in aliquibus erigi non possit: Synodus prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus suffraganeis in ecclesia Metropolitana, vel alia prouincia ecclesia cōmodiori vnum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium cōmode institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum ecclesiarum educantur.

In ecclesiis autem amplas dioceses habentibus, possit Episcopus vnum, vel plura in diocesi, prout sibi opportunum videbitur, habere seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum, & constitutum fuerit, in omnibus dependant.

Postremo, si vel pro vnionibus, seu pro portionū taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum suprā deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augēdo, omnia, & singula, quæ ad felicem huius seminarij profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

Hanc autem seminarij institutionem cum Archiepiscopi, & Episcopi harum prouinciarum animaduertēt non modò perutilem fore suis ecclesiis, verumetiam eisdem esse necessariam, hæc de illa in prouinciali Synodo Cameracensi statuta leguntur: Cum ad hæreses extirpandas, & reddendum Ecclesiæ Dei pristinum suum nitore, & clero, sacerdotioque pristinum suum decus, ac consequenter, vt intra nō multos annos Ecclesia mirè floreat, eruditione sacra, pietate, vitæq; puritate, habeantq; singulæ dioceses plerosque omnes ministros bene idoneos ad laudabiliter obeundum munus suum, & non paucos excellentes eruditione, & pietate, nihil dici, aut cogitari possit exquisitius illo decreto SS. Tridentinæ Synodi, quo iubetur, vt in singulis diocesis instituantur seminaria ministrorum: Atque adeo iam inde ab initio Ecclesiæ vix quicquam præclarior, aut efficacius institutum esse videatur, ad reddendum Ecclesiæ Dei florētissimum statum

*In prouincia
vbi Ecclesiæ
pauperes sunt
quomodo erigendum seminariū.*

*In quibus diocesis
plura
sunt erigenda
seminaria.*

*Difficultates
super erectione,
aut conseruatione
seminarij
vbi oritur à quibus
sopiri
decedi debent.*

*Censura concilij
Cameracensis
de seminarij
institutione.*

statum literarum sacrarum, cognitione, pietate, religione, vitæque puritate; sanctissimum, & utilissimum decretum complectens sancta Synodus vehementer laudatur, & obsecrat, omnes ordinis ecclesiastici viros, maximeque eos, qui bonis ecclesiasticis utuntur, in hac re & utilissimam, & singularis apud Deum, & homines merito, omnes conatus intendant, quo brevi perfici possit verberem segetem reipublicæ Christianæ hæc literarum seminaria proferant. Quæ ubi per ætatem maturaverint, ornent Ecclesiam, & expleat horrea Domini: Neque enim melius opes ecclesiasticæ, neque sanctius collocari possunt. Nam cum sint varia officiorum genera, quibus civitas erga proximos exercetur: tamen hoc genus officii ceteris est maxime laudabile: In quo genere, cum ecclesiastici præluere debeant ceteris; debent & ipsi in tali calamitate, ac necessitate promptum, hilarem, ac liberalem animum præbere. Quare præcipit sancta Synodus, ut quamprimum fieri possit, modus constituatur, facti omnium beneficiorum, atque eorum omnium, quorum decretum concilij Tridentini mentionem facit, a, æstimatione, quod ad hæc seminaria ponenda, & constituenda sufficiens contributio fiat.

a Sess. 23. cap. 18.

Synodus verò provincialis Mechliniensis celebrata anno 1570: Ne diutius, ut pia, ita prorsus necessaria seminariarum institutio à concilio Tridentino decreta differretur, ordinavit, & mandavit, ut ubi tunc illorum institutio facta non erat, in proxima tum Synodo diocesana, aut aliàs commodiori tempore, ita tamen ut ultra sex menses non differretur, Episcopi diocesani omnia & singula ad hanc rem opportuna, & necessaria constituerent, secundum eiusdem concilij Tridentini ordinationem: & prima futura Synodus diocesana non solueretur, donec certa erigendi seminarij ratio in singulis diocesis foret constituta.

De sermone, & quomodo dividatur. CAP. VII.

D Ambrosius auspiciens secundum suum librum de officiis, quæ clericis, quos in ministerium Domini elegerat, inculcare gestiebat, atque infundere, (ut ea, quæ mentibus, atque moribus ipsorum usu,

& culti-